

אורות השבת

גליון מס' **1043**

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
לך לך

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

צדיק כתמר יפרח

ואַעֲשֶׂה לְגוֹי גִּדּוּל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלֶךָ שְׂמֵךְ וְהָיָה בְרַכָּה (בראשית יב, ב)

ואעשך לגוי גדול, זה שאומרים אלוקי אברהם. ואברכך, זה שאומרים אלוקי יצחק. ואגדלה שמך, זה שאומרים אלוקי יעקב. והיה ברכה, יכול יהיו חותמין בכולן, תלמוד לומר והיה ברכה - בך חותמין ולא בהם (רש"י)

הכל הולך אחר החיתום, וכיון שהבטיחו הקב"ה לאברהם 'בך חותמין ולא בהם', הרי הוא כאומר אתה הגדול שבהם. וצריך להבין, הרי אברהם אבינו היה עמוד החסד ויצחק אבינו היה עמוד העבודה ויעקב אבינו היה עמוד התורה, ומשנה ערוכה היא (פאה א, א) ש'תלמוד תורה כנגד כולם'. ברם המעיין בדברי רש"י (קידושין מ, א ד"ה רבי אידן) ימצא שלא אמרו במשנה 'ותלמוד תורה כנגד כולם', אלא באופן שנהנין הבריות מתורתו של הלומד, ע"ש. והיא התורה שנקראת 'תורת חסד על לשונה' (משלי לא, כו), כמבואר בגמ' (סוכה מט, ב) 'וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד... אלא תורה ללמדה - זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה - זו היא תורה שאינה של חסד', ע"ש. ואכן תכלית כל חסדיו של אברהם אבינו, היו לפרסם את שמו של הקב"ה בעולם, כמבואר במדרש (ילקוט שמעוני) עה"פ (בראשית כא, לג) 'ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם: 'מלמד שהקריא אברהם אבינו שמו של הקב"ה לכל עובר ושב'. וכן מפורש ברש"י, ע"ש. הרי לפנינו, שעמוד החסד של אברהם אבינו אינו אלא עמוד של 'תורת חסד', ומעתה שוב לא יפלא מדוע הבטיחו הקב"ה - 'בך חותמין ולא בהם', והבן.

ובעין זה ממש מצינו במדרש (דברים רבה יא, א): 'מחו ואת עלית על כולנה, מדבר במשה שנתעלה יותר מן הכל... נח אמר למשה אני גדול ממך שניצלתי מדור המבול, אמר לו משה אני נתעליתי יותר ממך, אתה הצלת את עצמך ולא היה בכוחך להציל את דורך, אבל אני הצלתי את עצמי והצלתי את דורי כשנתחייבו כליה בעגל. מנין, שנא' (שמות לב, יד) וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו. משל למה הדבר דומה, לשתי ספינות שהיו בים והיו בתוכן שני קברניטין, אחד הציל את עצמו ולא הציל את ספינתו, ואחד הציל את עצמו ואת ספינתו. למי היו מקלסין, לא לאותו שהציל את עצמו ואת ספינתו. כך נח לא הציל אלא את עצמו, אבל משה הציל את עצמו ואת דורו, הוי ואת עלית על כולנה', עכ"ל. וזה עומק כוונת ה'זוה"ק': 'ואיהו עאל לשבעין עלמין גניזין דלא זכי להו בר נש אחרא'. **הנה** כי כך, זכה משה רבינו ע"ה לכתר 'ואת עלית על כולנה', לא בשל ענוותנותו המופלגת - 'והאיש משה עניו מאוד מכל האדם', ולא בשל מעלה יתירה של נבואה שהיתה בו - 'ולא קם נביא עוד בישראל כמשה', ולא בשל הדוגמא האישית ששימש לצאן מרעייתו - 'ואתה תצוה', וגם לא בשל גדלותו העצומה אשר הרקיעה שחקים עד כדי - 'ותחסרהו מעט מאלוהים', אלא בשל זיכוי הרבים ומסירות נפש להצלת הדור - 'אני הצלתי את עצמי והצלתי את דורי'.

ומקדמת דנא שמעתי בזה רמז מתוק בשם הרבי מאוסטרצ'וב זצ"ל, אשר באחד מפגישותיו עם הגר"ח עוזר זצ"ל דן עמו מי ראוי לתואר 'גברא רבה' אשר בו דיברה הגמ' (מכות כב, ב) 'כמה טפסאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה' (כמה טיפשים אותם אינשים שקמים בפני ס"ת ולא קמים בפני ת"ח). והנה הגמ' שם למדה כן, מהא דאמרה תורה לגבי מלקות 'ארבעים יכנו' (דברים כה, א) ואילו חכמים העמידו אותם על שלושים ותשע, ומכאן שגדול כוחם של ת"ח יותר משל תורה, עכ"ל הגמ' ע"ש. והעיר הרב, הרי מצינו כעין זה ממש לגבי מצות ספירת העומר, דאמרה תורה (ויקרא כג, טו-טז) 'מיום הביאכם את עומר התנופה... תספרו חמישים יום' ואילו חכמים העמידו אותם על ארבעים ותשעה ימים, וא"כ מדוע בחר הש"ס להוכיח כן מדין מלקות ולא ממצות ספירת העומר. והשיב על כך, שרק תלמיד חכם המוריד מכה מיהודי ראוי לתואר 'גברא רבה'! ומעתה שוב לא יפלא מדוע זכה דוקא משה בתואר הנכסף 'ואת עלית על כולנה', בעבור הצלת הדור.

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

חודש מרחשוון והגאולה

כתב במדרש 'ילקוט שמעוני' (מלכים קפד). בניין בית המקדש השלישי יהיה בחודש מרחשוון. מלאכת המשכן נשלמה במדבר בכ"ה בכסלו והקב"ה דחה את חנוכת המשכן ונעשה מקופל עד אחד בניסן שבו נולד יצחק אבינו. אמר הקב"ה עלי לשלם לחודש כסלו ונתן לו את נס חנוכה, שבכסלו היה חנוכת בית המקדש של בית חשמונאי. וכן עתיד הקב"ה לשלם לחודש מרחשוון שבו יבנה בית המקדש השלישי, כי בחודש מרחשוון נשלמה בנייתו של בית המקדש הראשון, והקב"ה דחה את חנוכת בית המקדש ונעשה נעול י"ב חודש עד חודש תשרי שבו נולד אברהם אבינו. על פי זה אמר הרבי עניין בניין בית המקדש השלישי שייך לחודש מרחשוון שעתיד הקב"ה לשלם לו שבמרחשוון יבנה בית המקדש השלישי, במהרה בימינו בביאת משיח צדקנו אמן.

בברכת ליל אלוף ואביון

הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סוחקה"

וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
מדיק לבאר-שבע	4:44	4:45	4:46	4:47	4:47	4:48	4:49
עלות השחר	4:50	4:51	4:52	4:53	4:54	4:55	4:56
זמן טלית ותפילין	5:04	5:04	5:05	5:05	5:05	5:05	5:05
זריחה - הג' חמשה	8:04	8:04	8:04	8:05	8:06	8:06	8:07
סיו"ק"ש לדעת גמ"א	8:37	8:37	8:37	8:38	8:38	8:39	8:39
סיו"ק"ש להנביא והגמ"א	9:33	9:33	9:33	9:33	9:33	9:34	9:34
סיו"ק"ש לביטול ק"ש	11:25	11:25	11:25	11:25	11:25	11:25	11:24
חצות יום ולילה	11:55	11:55	11:55	11:55	11:55	11:55	11:55
מנחה גדולה	16:01	16:01	16:01	16:01	16:00	15:58	15:57
סוף המנחה	16:57	16:57	16:56	16:55	16:54	16:53	16:52
סקינה	17:10	17:09	17:08	17:08	17:08	17:06	17:05
צאת הכוכבים							

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: לך לך
הפטרה: למה תאמר
כניסת השבת: 17:39
יציאת השבת: 18:29
רבנו תם: 19:06

אורות הכשרות

אורות הפרשה

לך לך לשורש משמך

לך לך, אל הארץ אשר אראך (יב, א). מבאר ה'אור התורה' "לך לך" לעצמותך ולשורשך. יש לך לקשר ולחבר את הנשמה שבתוך הגוף עם שורשה העליון. "אל הארץ אשר אראך" שורש הנשמה רואה גילוי אלוקות בבחינת ראייה ממש, וכאשר מקשרים את הנשמה שבגוף עם שורשה שלמעלה, מגיעים לבחינת ראייה באלוקות.

לך לך אל עצמך

לך לך, אל הארץ אשר אראך (יב, א). מבאר הרבי "לך לך" על האדם ללכת אל עצמו, אל שורשו ומציאותו האמיתית. זאת על ידי שהוא יוצא "מארצך" מהעניינים הארציים והחומריים, "וממולדתך" מהמעשים הנובעים מהרגלים, "ומבית אביך" מההשקפות השכליות הבולתי רצויות.

לך לך סמיכות רעות לטובות

לך לך, אל הארץ אשר אראך (יב, א). מבאר הרבי כתב רש"י לך לך שאודיע טבעך בעולם. **הבעל שם טוב הקדוש** זיע"א מביא את רבי **סעדיה גאון** שאמר שיעקר בריאת האדם בעולם הזה הוא לשבר את המידות הרעות הטבעיות שלו. ומבאר הבעש"ט שזהו "לך לך מארצך וממולדתך" צא מהמידות רעות הטבעיות שנולדת עמן, והשתדל לשבר אותן, ועל ידי זה "אודיע טבעך בעולם" העליון, כי בזה ששובר את המידות הרעות הוא מעלה את הדרגה הנקראת 'טבעך' לעולם עליון. מוסיף הרבי רבי סעדיה גאון מדבר על שבירת המידות הרעות. אך יש דרגה עליונה מזו, והיא שגם המידות הטובות שבאדם צריכות להיות לא מפני הטבע והתולדה, אלא מתוך עבודה.

לפרתה מהיצר

ויולך אברם כאשר דיבר אליו ה', **ויולך איתו לוט'** (יב, ד). אומר רבי משה מקוברין זיע"א שכאדם מישראל מחליט לקיים מצווה "כאשר דיבר אליו ה'", מיד "ויולך איתו לוט" נצמד אליו היצר ומשיאו לדבר אחר. והעצה היא "אם השמאל ואימינה, ואם הימין ואשמאילה", להתרחק ממנו כמטחוויו קשת.

הפול ירצו לפרך אתך

ואברכך מברכין, ונברכו בך כל משפחות האדמה' (יב, ג). מבאר **מאוצרנו הישן** אם "ואברכה מברכין", כשכל מי שיברך אותך יבורך, ממילא "ונברכו בך כל משפחות האדמה", הכול ירצו לברכך.

מתשבה טובה

ואברכה מברכין ומקללך מאור' (יב, ג). מבאר ה'כלי יקר' באשר למברכים נאמר 'ואברכה' תחילה, ואילו על המקללים נאמר 'אאורי' אחר כך. כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, והמברך הלוא הוא חושב על ברכתו קודם שיוציאה מפיו. ואילו ב'ומקללך' יהיה ה'אאורי' רק אחר כך, אחרי הוצאת הקללה מהפה, כי מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה.

ידידים רפים

ואברכה מברכין ומקללך מאור' (יב, ג). מבאר הרלב"ג "מברכין" בלשון יחיד. כי ידידים שיברכוהו קנה לו בלשון רבים, "ומקללך" אברהם אבינו לרוב, במידותיו הטובות ובהכנסת האורחים הנדירה שהצטיין בה, ואילו שונאים היו לו מעט מאוד, יחידים.

פרפה שלמעלה מהזמן

ואברכך מברכין, ונברכו בך כל משפחות האדמה' (יב, ג). מבאר הרבי הברכה לאברהם היא ברכת הקב"ה. מכיוון שהקב"ה הוא למעלה מהזמן, הוא יכול לברך את אף את העתידים לברך. ואילו ברכתו של יצחק היא ברכת בשר ודם, והוא מברך רק את מי שבירכו בפועל קודם לכן.

יפרסו את המתגברים

ואברכך מברכין, ונברכו בך כל משפחות האדמה' (יב, ג). מבאר רבי **יעקב מאז'ביצה** זיע"א "ונברכו בך" כשם שמברכים את האילן כך יברכו וישתילו בך את כל האומות שיבואו להתגייר.

פרפה מופסחת

ואברכה מברכין ומקללך מאור' (יב, ג). אומרת הגמרא **במסכת סוטה** (לח, ב). כל כוהן שמברך מתברך, שנאמר ואברכה מברכין. אומרת הגמרא בירושלמי **במסכת ברכות** נכרי אחד פגש את רבי ישמעאל ובירכו, אמר לו כבר מילתך אמורה, שנאמר "ומברכין ברוך".

פרפת הקב"ה

ואברכה מברכין ומקללך מאור' (יב, ג). אומר הרבי על בני ישראל מובא הפסוק "ואברכה מברכין", שזו ברכתו של הקב"ה, שעליו נאמר "תוספתו מרובה על העיקר", ואילו בנוגע לאומות העולם נאמר "ומברכין ברוך", שמשמעה ברכה על ידי בני אדם.

לקיים בנו חכמי ישראל
הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה
לרפואת הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל

ובאמת לכשתבונן נראה, דהאי 'בך יהיו חותמין' שנשתבחו בו אברהם אבינו וכתר 'ואת עלית על כולנה' שהוכתר בו משה רבינו, אינו תואר של כבוד גרידא מפני מעלת זיכוי הרבים המופלגת שהיתה בהם. אלא אדרבה היא הנותנת, מפני זאת שזיכו את הרבים ולימדו תורה לאחרים, אזי תורתן היתה מתברכת ומשתבחת עד שהגיעו למעלות רמות ונשגבות בתורה. וכדרך שאמרו בגמ' (עירובין נג, א): 'בני יהודה דגלו מסכתא, נתקיימה תורתן בידם. בני גליל דלא גלו מסכתא, לא נתקיימה תורתן בידם. דוד גלי מסכתא, שאול לא גלי מסכתא. דוד דגלי מסכתא - כתיב ביה (תהלים קיט, עד) יראיך יראוני וישמחו, שאול דלא גלי מסכתא - כתיב ביה (שמואל א - יד, מז) אשר יפנה ירשעי. ופי' רש"י (שם), 'דגלו מסכתא, למדו לאחרים, כך שמעתי'. ובגמ' (גיטין נט, א) הוסיף רש"י: 'שאל גדול בתורה היתה, אלא שלא לימד לאחרים, כדאמרינן בעירובין (שם) שאול לא גלי מסכתא להכי כתיב ביה בכל אשר יפנה ירשעי, עכ"ל [וגמ' זו דעירובין היתה שגורה בפיו של מרן 'מאור ישראל' זצוק"ל בכל עת אשר ביקש לזרז את האברכים במעלת זיכוי הרבים, ואף הביאה בהקדמה לחיבוריו הק']. ואכן כמה נאים הדברים למי שאמרם.

וזה מבואר טפי בגמ' (כתובות ג, ב) עה"פ הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד (תהלים קיב, א): 'זה הלומד תורה ומלמדה לאחרים', וכה הם דבריו הנפלאים של המהרש"א שם: כשם שהנותן צדקה אינו חסר כלום כמו שאמר 'ובחנוני נא בזאת... והיריקתי לכם עד בלי די' (מלאכי ג, ט), כך הוא ממש לגבי הלומד תורה ומלמדה לאחרים, שאינו חסר מתורתו אלא אדרבה הוא מוסיף לו למוד כמו שנאמר (תענית ז, א) הרבה למדתי מרבותי וכי' ומתלמידי יותר מכולן, עכ"ל ע"ש.

ושוב מצאנו יסוד זה מפורש בגמ' (נדרים נה, א): 'מאי דכתיב וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ונחליאל במות (במדבר כא, יח-יט), אמר ליה כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל - תורה ניתנה לו במתנה'. ופי' רש"י שם: 'כמדבר שהוא מופקר לכל, מלמד תורה בחינים לכלל. ועוד הלום חזינן התם (נד, א): 'מאי דכתיב לחיו כערוגת הבושם (שיר השירים ה, יג), אם משים אדם עצמו כערוגה זו שהכל דשין בה וכבושם הזה שהכל מתבשמין ממנו, תלמודו מתקיים. ואם לאו, אין תלמודו מתקיים. ושוב פי' רש"י שם, 'שהכל מתבשמין ממנו - שמלמד תורה לתלמידים'. וגם עוד הלום חזינן בגמ' (עבודה זרה לה, ב): 'מאי דכתיב (שיר השירים א, ג) לריח שמניך טובים, למה ת"ח דומה לצלוחית של פלייטון, מגולה - ריחה נודף, מכוסה - אין ריחה נודף. ולא עוד אלא שדברים מכוסין ממנו מתגלגל לו, שנאמר עלמות אהבך - קרי ביה עלומות'. ושוב חזר רש"י שם לפרש, 'מתגלגל לו מעצמן בלא טורח כשהוא מלמדן, ע"ש. (ועיי' רש"י פסחים פז, א עה"פ 'אני חומה ושדי כמדלולת). ואפשר שרש"י הוסיף תיבת 'בחינים', מפני שהמלמד תורה בחינים, סימן מובהק הוא עד כמה התורה חביבה בעיניו, ועל כן היא הנותנת שתלמודו משתבח, וכדפי'.

וסימנא טבא אמינא להאי מילתא מדברי הגמ' (נדרים לח, א): 'חמישים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה חסר אחת, שנאמר (תהלים ח, ו) ותחסרהו מעט מאלוהים'. ויש לדקדק בלשון וכולם 'נתנו' למשה, וכי בינת התורה היא מתנת שמים, והרי כבר אמרו 'יגעת ומצאת תאמין'. אולם לאור האמור, אפשר שכונת הגמ' לרמוז, שבזכות זה שמושה לימד תורה לאחרים בחינים, זכה לסייעתא דשמיא מיוחדת בתלמודו, כדרך שאמרו 'תורה ניתנה לו במתנה', וכדפי'.

וכמה מופלאים הם בזה דברי בעל ההפלאה עה"פ 'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה' (תהלים צב, יג), וזת"ד: עצי התמר והארז שונים המה במהותם ובצורתם. שכן עץ התמר מצמיח מתוכו פירות לרוב, ולכן נמוך הוא מעץ הארז, מפני שהפירות יונקים ממנו הרבה ומתישים את כוח צמיחתו. אך לעומתו עץ הארז אינו נותן פירות כלל, ולכן גבוה הוא יותר מעץ התמר. וזה שאמר הכתוב לגבי התמר לשון 'יפרח', ואילו בארז נקט לשון 'ישגה'. ולכן המשיל הכתוב את הצדיק ליתמר' מפני שהכל נהנין מפירות תורתו. ברם הבטיחו הכתוב שאל לו לחשוש פן התורה שהוא מלמד לאחרים תחסר בצמיחתו בתורה, אלא אדרבה בעבור זה יגדל ויתרומם בתורה כעץ הארז. וז"ש אמנם 'צדיק כתמר יפרח' - אך 'כארז בלבנון ישגה', והדברים מאירים ומוזהרים.

ועתה שא נא עניך וראה, עד כמה ברכת הכתוב התקיימה במלואה במרן 'מאור ישראל' זצוק"ל, אשר היה יחיד בדורו בריבוי הפצת תורה בישראל עד אשר הפקיר עצמו וזמנו היקר למען הצלת הדור - 'כמדבר' הוא שהוא מופקר לכל, וכמה היו הכל מתבשמים מתורתו הנפלאה בהלכה ובאגדה - 'כבושם' הזה שהכל מתבשמים ממנו, ומי כמוהו יכול לשאת בתואר 'צדיק כתמר יפרח' - אשר הצמיח לעולם פירות נאים לאלפים ולרבבות, ומי כמוהו גדל ונתעלה במעלות התורה לפסגות שלא נודע כמותן בדורות האחרונים - 'כארז בלבנון'. ועל כן לו נאה ולו יאה הכתר שהניחו על ראשו גדולי הדור 'ואת עלית על כולנה'!

ברכת למה לאלים ומבורך
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של
מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

מהלכות נשיאות כפיים - א'

ש - כהן בעל עבירות חמורות כגון שהוא פרוץ בעריות או שאינו נזהר במאכלות אסורות וכו' האם יש למנעו מלישא כפיו ולקרוא בתורה ראשון?

ת - אין למנוע כהן לישא את כפיו אפילו אם הוא בעל עבירות חמורות שעשאן במזיד כגון שהוא פרוץ בעריות או שאינו נזהר במאכלות אסורות וכו', ואע"פ שעומד במרדו ולא עשה תשובה עליהם, חוץ ממומר לעבודה זרה או שופך דמים או שעבר על איסורי כהונה (וגבי מחלל שבת בפרהסיא יעויין להלן). וכמו כן אין למנעו מלעלות לתורה ואפילו ראשון. כן נראה דעת הרמב"ם והשו"ע וכן היא הסכמת האחרונים. אך יש אומרים שאם לא עשה תשובה הגונה ראוי לרחקו ולמנעו מנשיאות כפיים וכל דבר של חשיבות כהונה, ולא במומר בלבד אלא בכל העבירות קלות וחמורות ואפילו באיסורי דרבנן, כל שאנו יודעים שעובר במזיד על העבירה. והעיקר כסברא ראשונה.

ש - כהן מומר לעבודה זרה האם רשאי לשאת כפיו?

ת - כהן שהמיר דתו ועבד עבודה זרה, בין באונס בין בשגגה, אע"פ שעשה תשובה אינו נושא את כפיו לעולם. ואם המיר דתו ברצון אך לא עבד ע"ז בפועל, רשאי לשאת את כפיו כל שעשה תשובה. אולם אם נאנס להמיר דתו, אין זה בכלל מומר ונושא כפיו כשאר אחיו הכהנים. כן היא דעת הרמב"ם וכן נראה עיקר בדעת השו"ע. ויש אומרים שאף אם עבד ע"ז במזיד, כל שחזר בתשובה גמורה ישא את כפיו, מפני שאין לך דבר העומד בפני התשובה.

ש - כהן המחלל שבת בפרהסיא האם דינו כמומר לעבודה זרה או כמי שעבר על שאר עבירות חמורות?

ת - לדעת כמה מרבתינו הראשונים, כהן המחלל שבת בפרהסיא במזיד – דינו כמומר לעבודה זרה, ולדבריהם אינו רשאי לשאת את כפיו עד שישוב מחטאו ויעשה תשובה. אך לפי הנראה בדעת הרמב"ם והשו"ע, דינו כעובר על שאר עבירות חמורות שאינן מונעין ממנו לשאת כפיו אף שלא עשה תשובה. וכן אין למנעו מלעלות לתורה בשבת ואפילו ראשון אם עמד על כך או שקנה עליית כהן, ובלבד שיוסיפו עליו עליית "מוסיף" באופן שיהיו שבעה עולים כשרים. ומכל מקום ברור שאין ראוי להזמינו דרך כבוד לקרוא בתורה ראשון, ובפרט כשיש שם כהנים אחרים. וגם דעות הפוסקים האחרונים נפרדו בזה, ויש לסמוך על דעת המקילים.

ש - כהן המחלל שבת בפרהסיא לצורך פרנסתו או בשביל להגיע לתפילה בביהכ"נ האם יש להקל בו לענין נשיאות כפיים?

ת - כהן המחלל שבת בפרהסיא לצורך פרנסתו או כדי להגיע לתפילה בביהכ"נ וכל כיו"ב, אפשר שלדברי הכל אין להחשיבו כמומר לעבודה זרה ולמנעו מלשאת את כפיו. אך פשוט שיש להוכיחו ולהעמידו על טעותו לפי כללי מצות התוכחה.

דבר רבני הקהילות

הרה"ג יגאל לוי שליט"א
רב ק"ק "המרכזי תפילת אליהו" בשכ' נווה זאב

הציווי - היסוד לעבודת ה'

פרשתנו פותחת ב"ציווי הראשון" שנאמר ל"יהודי הראשון": "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך". אם נתבונן נראה שעצם מהות הציווי הזה ותוכנו עוסק לכאורה בעניין צדדי ושולי והוא "לך לך" - אופן ההליכה ממדינה למדינה. ומתעוררת לה תמיהה נשגבה: וכי זה צריך להיות ה"ציווי הראשון" שנאמר ל"יהודי הראשון", והלא ציווי כזה אמור להיות "יסוד מרכזי בעבודת ה'" - לא רק לאברהם אבינו ע"ה עצמו, אלא לכל בניו וצאצאיו אחריו היהודים - עם ישראל. וכי ציווי זה "לך לך" זהו הבסיס של "עבודת ה'" לכל מכלול הדורות! ההסבר לכך הוא: שאכן "ציווי ראשון" זה, מקפל בתוכו את תמצית ההוויה היהודית, וטומן בקרבו את היסוד המרכזי של עבודת ה'. ייחודו של עם ישראל בכך, שאף על פי שכבר הובטח לכל יהודי חלק לעולם הבא שנאמר "כל ישראל יש חלק לעולם הבא" בכל זאת כל יהודי בעם ישראל אינו מסתפק בזה ובכל זאת במשך כל ימי חייו הוא משתדל בכל כוחו להיות כל הזמן במצב של "לך לך" דהיינו להיות הולך ומתעלה דבר יום ביומו בעבודת ה' מדרגה לדרגה כשהוא שואף להעפיל ולהגיע לפסגות גבוהות ונשגבות עד כדי דבקות מוחלטת בהקב"ה.

מזן קדושי ישראל ה"חפץ חיים" זע"א המשיל זאת בסיפור נפלא: עשיר גדול ומפורסם היה ברוסיה של אותם הימים ברודצקי שמו, עשירותו נודעה בכל רחבי אירופה וזאת בשל מפעליו הרבים ועסקיו המסועפים שהיו פזורים בכל מקום, במפעליו השונים מועסקים היו אלפי פועלים בכל התחומים והמקצועות, מהנדסים וקבלנים, אמנים וציירים, רואי חשבון ועורכי דין, וגם פועלים פשוטים מן המניין כאלה שעומדים ליד המכשש או לפני התנור, מטעיני סחורה ובעלי עגלה, ואף פועלי ניקיון פשוטים שאחראים לניקיונם של כל אותם המקומות. איש לא קופח אצל ברודצקי, מעסיק ישר והגון היה ודואג כי פקידיו ישלמו לכל אחד את שכרו בזמן ללא שהיות וללא תקלות, ומעולם אכן לא אירעה תקלה שכזו שכן ברודצקי לא סבל מעולם ממחלת האוברדראפט ומשום כך יכל תמיד לעמוד בהתחייבויותיו. בין מקבלי המשכורות היו אף כאלה שאינם עובדים באף אחד מן המפעלים, ואינם משמשים בשום תפקיד בעסקיו המסועפים של העשיר, מדוע בכל זאת נרשמו בין מקבלי המשכורות? שכן מלבד עושרו והגינותו שהיו לשמות תואר נלווים לשמו היה גם כן איש חסד מופלא, מעולם לא באה לידי הזדמנות של עשיית צדקה וחסד והחמיצה, ידוע ידע לנצל כל הזדמנות שכזו ואף ליצור הזדמנויות כאלה בעצמו. כאשר שמע על קרוב משפחה מדרגה ראשונה או שניה ולמעלה בקודש, שנקלע למצוקה, או סתם כך שמתקשה בהבאת פרנסה מיד היה מצווה על פקידיו לצרפו לרשימת מקבלי המשכורות, לרואי החשבון שהיו נזעקים על מנהגו זה היה אומר, הן בין כה וכה משלם הוא משכורת שוטפת לכמה אלפי פועלים, ומה זיקק לספרי החשבונות אם יהיו ביניהם עוד כמה מקבלי משכורות?? וכך היו אותם נדכאים מקבלים קצבה חודשית למרות שלא עשו כלום, כך היה נוהג מימים ימימה. באחד מן הימים החליט ברודצקי כי ברצונו לראות מקרוב את הנעשה במפעליו, רוצה הוא לשוחח עם מנהלי העבודה הפועלים בשטח, לשמוע את דבר הפועלים ותלונותיהם שמה יוכל לעזור ולסייע, ומעל לכל רוצה הוא להעניק מענקים גדולים מיוחדים לפועלים הנאמנים לאות עידוד על עבודתם ופעלם. ואכן, ביום מן הימים הגיע ברודצקי עם כל פמלייתו הכבודה אל תחום אחד מן המפעלים הגדולים שבבעלותו, ברודצקי סייר באולמות התעשייה טפח לפועליו החרוצים על השכם והתעניין במסלולי העבודה השונים, הסתובב בין המשרדים ופתח את ספרי הניהול לביקורת, ומשנשא הכל חן בעיניו ביקש לכנס את כל העובדים ללא יוצא מן הכלל אל האולם הגדול, רוצה הוא לערוך עימם הכרות אישית ולהעניק להם את המענק. עמדו הפועלים ביראת כבוד, ולבקשת ברודצקי ניגש הראשון הציג את עצמו: "מהנדס מכוונות, עובד תשע עשרה שנה במפעל". ברודצקי מחייך במאור פנים ונותן לו את המענק. וכך לבא אחריו "טכנאי מוסמך, חמש עשרה שנה במפעל" שוב חיך ומענק נתחב לידו. וכן הלאה: "פועל בפסי היצור עובד בנאמנות עשר שנים", גם הוא זוכה למאור פנים ולמענק. גם הבא אחריו זוכה: "פועל ניקיון אחראי לניקיון המפעלים, שלוש שנים במפעל" מענק נתחב גם לידו. כך עוברים בסך העובדים כולם איש איש מציג את פועלו וזוכה למענק, ואז ניגש אדם מן השורה האחרונה פושט את ידו ואומר: "אני בן דוד שלישי..." הכל פורצים בצחוק מתלגלג.

"אמרו נא אתם" היה מרן ה"חפץ חיים" מסיים "אכן, כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, אולם מה רב הוא המרחק בין אלו שעמלו וטרחו והרוויחו את חלקם בצדק וביושר, לבין אלו הבאים לבקש לחם חסד, ועוד מהינים לגשת ולבקש גם הם מענק..."

בברכת לב ללב ומאריך
הרב יגאל לוי

המאמר לע"נ מו"א ועט"ר שמעון בן אסתר ז"ל

ה.נ.צ.ב.ה.

האור מן השמיים

זה היה מחזה שגרתי בעיר אפטה: ילד רך, ישראל שמו. שעדיין לא מלאו לו עשר שנים, יושב מדי יום בבית המדרש אחרי סיום לימודיו עם המלמד. ערמת ספרים נערמת סביבו, וכל כולו שקוע בהם בחווה גלויה, כאילו הוא שוחה בים להנאתו.

ר' שבת, אביו של הילד, היה איש פשוט ועני. לפרנסתו עסק בכריכת ספרים. הוא היה מהדר במצוות ויראשמים, אך לא היה בעל ידיעות גדולות במיוחד בתורה. "ילד פלא הוא זה", אמרו אנשי העיר על בנו.

כבר בהגיעו למלמד הראשון, ראה זה כי תפיסתו המהירה של הילד רבה מן המקובל. באין ברירה העביר אותו למלמדים של הילדים הבוגרים. הלומדים ברמות גבוהות יותר, גם שם הפתיע הילד בהישגיו, ובמהרה רמת הלימודים לא הייתה במידה שתשיב את צימאונו העצום של הילד.

ככל ערב, לאחר שאכל את ארוחתו עם הוריו, היה הילד מבקש את רשותם לצאת ללמוד עוד בבית המדרש. בשעה שכל חבריו כבר היו עייפים מפעילויות היום והיו נכנסים למיטותיהם לשנת הלילה, היה ישראל נעשה ערני יותר, ותשוקתו הבורחת וצימאונו ללימוד התורה הקדושה היו מהעצמים, כך רץ מדי ערב לבית המדרש בחשק ובהתלהבות.

בתחילה הקפיד ישראל לחזור לביתו בזמן שקבעו לו הוריו, אולם איט' אט החל לאחר, מפעם לפעם נעשה האיתור גדול יותר, עד שאביו החליט 'הענישו. לא הייתה לו יכולת להעריך את התמדתו של בנו, והוא סבר כי לא ראוי להרשות לו ללמוד בלילה.

לאחר תחנונים הגיעו האב והבן להסכמה, זה היה לפני יותר ממאתיים וחמישים שנה, בתקופה שבה הלומדים בלילה למדו לאור נרות שהציבו לידם, האב סיכם עם שמש בית המדרש כי ייתן לבנו נר קטן בלבד, העשוי לדלוק זמן לא רב, והאב הורה לבנו כי מיד כשהנר ככה עליו לשוב לביתו.

קיבל עליו הנער את מצוות אביו והוסיף ללמוד בלילות בעונג ובהתלהבות כמנהגו. בכל ערב היה שב מיד כשכבה הנר, כפי שהתחייב.

זה היה באחד הלילות, ישראל הלך לבית המדרש, בני הבית שכבו לישון, ועם עלות השחר התעורר ר' שבת, הביט במיטת בנו והנה המיטה ריקה והנער איננו...

בדאגה העיר את אשתו, וגם היא התמלאה דאגה. בית המדרש כבר סגור בשעה כזאת, והיכן הילד יכול להימצא? ר' שבת החליט לנשט אל ביתו של רב העיר, "מי יודע", אמר לאשתו, "אולי התקשה בלימודו והלך לשאול אצל הרב?".

הרב אמר לר' שבת שלא ראה את הילד, אך הציע לאב המודאג כי ילך עמו לבית המדרש, אולי בכל זאת הילד עדיין שם, אולי נרדם בעת לימודו והוא מונמם על הספסל.

הרבנות והמועצה הדתית מחלקת המקוואות

מקוואות לנשים הפתוחים בזמן חרום

מקווא א'

רח' אחד העם 17 (כיכר בר אילן) | טלפון: 077-5446012

מקווא יא'

רח' דוד צבי פנקס 3 (רחבת שטרית) | טלפון: 08-6421054

מקווא נווה זאב

רח' מי מרום 3 | טלפון: 08-6816246

מקווא חצרים

רח' מבצע משה 2 | טלפון: 08-6420855

מקווא רמות

רח' המדע 40 | טלפון: 08-6486770

מקווא רמות (חדש)

רח' מיכאל הנגבי 8 | טלפון: 08-6711644

מקווא כלניות

רח' ד"ר ג'ין קלוס פישמן 55 | טלפון: 08-6673808

המקוואות הנ"ל פתוחים מהשקיעה עד 21:00
מקווא תורן לא פעיל לאחר השעה 21:00
במקרה חרום בלבד ניתן להתקשר למס': 054-7218919

מקוואות לגברים הפתוחים בזמן חרום

מקווא א'

רח' אחד העם 17 (כיכר בר אילן)
שעות: ימים א-ה 8:00 - 4:45
יום שישי 8:00 - 4:45 | 15:00 - 11:00

מקווא רמות

רח' המדע 40
שעות: ימים א-ה 9:00 - 4:45
יום שישי 9:00 - 4:45 | 15:00 - 11:00

*בברכת ולב יצקב ולקט ולאנן ואין אחריז
 ובתקווה אימים ראזים ולאווים*

יהושע (שוקי) דמרי
 ממנה המועצה הדתית

שבת שלום!

יחדיו פסעו השניים ברחובות החשוכים, ורק קול פסיעותיהם הפר את דממת הלילה.

בהיכנסם אל בית המדרש נגלה לעיניהם מראה מלבב: יושב לו ישראל הקטן ולומד, והנר הקטן שלימדו מפיץ אור סביבו. מרוב עיונו והתעמקותו אף לא שת ליבו אל הנכנסים.

"ברוך השם", קרא ר' שבת, ועל פניו הדאגות השתפכה נהרה של שמחה. אולם ברגע שלאחר מכן התמלא ליבו כעס. כיצד העז הבן להמרות את פיו אחרי ההסכם שעשו ביניהם?! ואולי הנבאי הוא שהפר את הסיכום ונתן לילד נר גדול, או שמא הבן השיג בעורמה נר גדול?.

בתוך כך נכנס לבית המדרש השמש, שבא להכין את המקום לקראת היום החדש, בראותו אותו פנה אליו ר' שבת, בנופפו לעברו באצבע מאשימה: "הלוא הבטחת לי שתיתן לבני נר קטן, ומדוע נתת לו נר גדול?".

נדהם השמש מהשאלה והבהיר: "חלילה, נתתי לו כמדי לילה נר קטן כפי שסיכמנו", אמר.

פתאום התנער ישראל מעיונו העמוק והרים את ראשו, רק אז הבחין בשלושת האנשים המשוחרים עליו ומביטים לעברו, לרגע תבייש, ומיד פנה אל אביו בהכנעה ובהתנצלות: "אוי, אבא!".

באותו רגע כבה הנר ואפלה גמורה מילאה את בית המדרש, האב חשב כי בנו כיבה את הנר ונער בו: "אינך מתבייש, ישראל?! כיצד מעז אחת לכבות את הנר בנוכחות הרב ובנוכחותי?".

בתוך כך הדליק השמש נר אחר, דמעות עלו בעיני הילד, אך הוא ענה בשקט ובצניעות: "לא כיכתי, אבא, הנר כבה מאליי". שתיקה השתררה בבית המדרש. ר' שבת התקשה לעכל את המתרחש. הוא ידע שבנו לעולם לא ישקר, אולם לא היה מסוגל להבין כיצד דלק הנר הקטן כל הלילה עד לרגע הזה.

הרב הפר את השתיקה, הוא פנה אל ר' שבת ואמר בהתרגשות: "אשריך, ר' שבת, שוכית לבן שכזה, אין זאת אלא שלימודו של הנער גרם נחת רוח גדולה בשמים, עד שהקב"ה שלח את מלאכיו לשמור את הנר הקטן לבל יכבה, נס נעשה לו, בזכות קדושתו ודבקותו בתורה, ימים יגידו וישראל בנך ודאי יהיה גדול בישראל!".

מאותו יום לא התערב עוד ר' שבת בלימודיו של בנו. הילד עלה ושגשג בתורה ובקדושה, עד שהיה לאחד מגדולי ישראל ומראשי תנועת החסידות, הלוא הוא הצדיק רבי ישראל מקוונ'ניץ, הנודע בכינויו 'המגיד מקוונ'ניץ'.

לעילוי נשמת הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
 בר עליה ז"ל
 והרבנית רחל טריקי ע"ה
 בת סימני ז"ל
 ת.נ.צ.ב.ה.